

BEVEZETŐ GONDOLATOK

Szeged a 20. században két olyan tudományos-oktatási intézménnyel gyarapodott, amelyek bölcsője nem e helyt ringott, de amelyek nélkül a város arculata és pezsgő kulturális élete ma már elképzelhetetlen lenne.

Az egyik az 1921-ben Kolozsvárról (akkor még ideiglenes jelleggel) ide telepített tudományegyetem, a másik az 1928-ban Budapestről áthelyezett pedagógiai főiskola (melyet egy esztendő múltán az Apponyi Kollégium is követett) volt.

Az egyetem szegedi alapjainak lerakása, működési feltételeinek megteremtése, a megreformált (polgári iskolai, mely később az általános iskolák felső tagozatának felelt meg) tanárképzés és a tanítóképzés Szegedre hozatala, a szegedi régiót is mélyen érintő tanyasi népiskolai hálózat életre hívása a „kiművelt emberfők” sokasága megteremtésének elkötelezett apostola, nemzeti kultúránk felvirágoztatásának rendíthetetlen

híve, gróf Klebelsberg Kunó kitartó, következetes és zseniális munkálkodásának köszönhető.

Szeged városa rendkívül nagyvonalúan, sokat áldozott a magyar felsőoktatási intézményekért, meggyökeresedéséért, polgárai büszke öntudattal vallották, hogy városuk az ország kulturális vérkeringésének egyik jelentős gócpontjává vált. Az utóbbi időben – legalább is úgy tűnik – megbicsaklott e szegedi intézmények neve, tekintélye.

Hiába hirdeti a szegedi Pantheonban a dóm főbejáratával szemben Huszár Adolf Báthory Istvánról alkotott szobraposztamensén a felirat, „egyetemalapító”, ma többen kétségbe vonják az alapítás tényét is, a kolozsvári és a szegedi egyetem gyökereinek összefonódását, furcsa szempontok alapján tagadják a szellemi örökség vállalásának létjogosultságát. Amit nem is értek, képviselőivel egyet sem értek. Ha egy az évszá-

zadok viharaiban derékba tört fából sarjadhat több új ág is, miért zárnánk ki az emberi szellem, a tudomány, a művelődés politikai határokat nem ismerő terén e lehetőséget.

A tanárképző főiskola még különösebb helyzetbe került: nem régen még abban az illúzióban ringatódzhattunk (altattak bennünket?), hogy a tanárképzés teljes vertikumát (óvodapedagógus, tanító, tanár) képezhetjük, majd éppen a tanárképzést sorvasztották el olyan mértékben, hogy a természettudományos és humán szakoknak már csak kimenő évfolyamai vegetálnak.

Amikor 1996-ban a főiskola hallgatói felkérték autonómiájukat kifejező jelkép tervezésére vagy amikor az újjászervezett szegedi universitas rektora 2000-ben megbízott az intézmény szimbólumának elkészítésével még úgy hittem, hogy a címereket kell elfogadtatni, „meghonosítani”, eszembe sem jutott, hogy egyszer még ezeknek kell a szűkebb pátria intézményeinek létjogosultságát demonstrálnia.

Tempora mutantur... A főiskola (bár új nevében is ragaszkodik a Pedagógusképző Kar elnevezéshez) nevében él csak, az SZTE-től 2004-ben értesítést kaptam, hogy módosítsam a címer leírását az egyetem fennállása 435. évfordulójára (2006) készülve, ez az ünneplés is kútba esett. (Nem rajtam múltott, én 2004. április 17-én két nyelven átadtam az anyagot. Számomra nyilvánvaló volt az elvárás, hiszen már 2000-ben is követelmény volt, hogy Klebelsbergre, Szegedre és Kolozsvárra utaló motívumok legyenek a címerben.)

A város – a külső szemlélőnek úgy tűnik – beletörődött a hajdan nagyon óhajtott intézményei sorsába.

Az idén októberben lesz háromnegyed évszázada a szegedi dómban nyugvó nagyszerű, nemzetben és hazában gondolkodó kultúrember, Gr. Klebelsberg Kunó halálának. Talán erről nem fogunk elfeledkezni. Szolgálja e kis füzet az Ő emlékét!

Szeged, 2007. június 10.

*Szefű László
CSc, főiskolai tanár
tanszékvezető*